

Förskolan Regnbågen (Kilafors)

Plan mot kränkande behandling 2023/2024

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter	4
2	Förskolans och skolans uppdrag.....	5
2.1	Barnen och elevernas delaktighet.....	5
2.2	Vårdnadshavarnas delaktighet	5
2.3	Personalens delaktighet	5
2.4	Förankring av planen	5
3	Utvärdering.....	7
3.1	Utvärdering av fjolårets plan.....	7
3.1.1	Resultat av utvärderingen av fjolårets plan.....	7
3.2	Årets plan	7
4	Kartläggning	8
4.1	Kartläggningsmetoder.....	8
4.2	Områden som berörs av kartläggningen	8
4.3	Hur personalen har involverats i kartläggningen	8
4.4	Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen	8
4.5	Resultat	8
4.6	Analys	9
5	Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser.....	10
5.1	Kommande utvecklingsinsatser.....	10
5.1.1	Normer och värden	10
6	Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier	11
6.1	Barn, elever och vårdnadshavare.....	11
6.2	Personal anmäler kränkning.....	11
6.3	Rutiner för när barn och elever kränker varandra	11
6.3.1	Utred vad som hänt	11
6.3.2	Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna	12
6.3.3	Följ upp och utvärdera	12
6.3.4	Dokumentera	12
6.4	Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning.....	12
6.4.1	Utred vad som hänt	12
6.4.2	Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna	13
6.4.3	Följ upp och utvärdera	13
6.4.4	Viktigt att dokumentera	13

7	Begrepp.....	14
7.1	Diskriminering	14
7.2	Direkt diskriminering	14
7.3	Indirekt diskriminering	14
8	Trakasserier och kränkande behandling	15
8.1	Trakasserier	15
8.2	Kränkande behandling	15
8.3	Sexuella trakasserier	15
9	Repressalier	16
10	Diskrimineringsgrunder.....	17
10.1	Kön.....	17
10.2	Könsidentitet eller könsuttryck.....	17
10.3	Etnisk tillhörighet.....	18
10.4	Religion eller annan trosuppfattning	18
10.5	Funktionsnedsättning	18
10.6	Sexuell läggning.....	19
10.7	Ålder.....	19

1 Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskolan Regnbågen

Ansvariga för planen

Rektor i samråd med personalen i förskolan.

Vår vision

Vår vision är att alla barn, personal och föräldrar på Regnbågens förskola skall känna sig trygga och trivas tillsammans. På vår förskola ska ingen behöva känna utanförskap, alla barn ska bli sedda och bekräftade. Vår syn på allas lika värde ska genomsyra arbetet i barngruppen och vi ser föräldrakontakten som en viktig del i arbetet att förebygga kränkande behandling.

Allt arbete ska utgå från diskrimineringslagen, skollagen och barnkonventionen. Vårt mål är att förbereda barnen för framtiden som består i kunskaper av olika slag. Där ingår också att barnen ska skapa förståelse för varandra och ta avstånd från trakasserier och kränkningar.

2 Förskolans och skolans uppdrag

Varje förskola och skola ska se till att varje verksamhet arbetar målinriktat mot kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att varje förskola och skola ska

- sätta in åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling
- varje år upprätta en plan mot kränkande behandling
- involvera barn och elever i det förebyggande arbetet, bland annat med att kartlägga tryggheten på förskolan och skolan för att ta fram planen
- leva upp till handlingsplikten

2.1 Barnen och elevernas delaktighet

Barnen blir delaktiga i arbetet genom diskussioner och samtal utifrån värdegrunden. Förskolan har åldersadekvat material till sin undervisning som stöd i arbetet. Barnen deltar aktivt utifrån sin förmåga med sina tankar och idéer.

- Pågående värdegrundsarbete med ett metodiskt material, Kanin och Igelkott, barnkonventionen samt Vem-material.
- Genom observationer av barngruppen på ett strukturerat sätt.
- Barns delaktighet och inflytande i den dagliga undervisningen.

2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Vid de dagliga kontakterna och vid utvecklingssamtal samtalar vi om barnens trivsel och om det finns något område där barnen känner sig otrygga. Vårdnadshavarna informeras om planen i samband med föräldramöte och den finns på kommunens hemsida samt i unikum. Vårdnadshavarnas synpunkter hämtas också in genom en årlig enkät om förskolan.

2.3 Personalens delaktighet

Personalen har varit delaktiga i arbetet med att upprätta, följa upp och se över planen vid utvecklingsdagar och arbetsplatsträffar. Varje avdelning har ett särskilt ansvar för att arbeta utifrån planens innehåll och mening.

2.4 Förankring av planen

Vid utvecklingsdagen på höstterminen går vi igenom plan mot kränkande behandling och reviderar den tillsammans. Planen finns på förskolans hemsida, den ska även finnas på unikum, vårdnadshavare informeras om den på föräldramöten.

Rektor ansvarar för att:

- all personal kontinuerlig får uppdatering om plan mot kränkande behandling dess mål och innehåll.

- alla vårdnadshavare får tillgång till plan mot kränkande behandling

Pedagogerna ansvarar för att:

- hålla planen levande och återkommande diskutera den på sina avdelningsplaneringar löpande under året.
- uppmuntra vårdnadshavare att läsa den.

3 Utvärdering

3.1 Utvärdering av fjolårets plan

Resultat och effekter av genomförda insatser/åtgärder har diskuterats löpande under året.

Utvärdering av fjolårets plan

- Utvärderas av personal vid ett APT under höstterminen.
- Synpunkter vid utvecklingssamtal.
- Utvärdering har skett med stöd i kvalitetsredovisningar, analys av föräldraenkäter, utvecklingssamtal och formella och informella samtal med vårdnadshavare och personal.

3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Det vi kan se genom enkäterna är att vårdnadshavarna känner i ganska hög grad att deras barn får trygghet och omsorg av personalen på förskolan. Detta år hade vi en svarsfrekvens på 76% mot föregående år då vi låg 69% Index för hela bedömningsområdet är 8,3.

Vi har fortsatt att arbeta aktivt med det värdegrundsarbete som redan finns i förskolan där fokus varit på individuell trygghet och stimulans för att bygga självständiga individer. Vi ser i våra dokumentationer att vårt värdegrundsarbete ger barnen möjligheten att utveckla förmågor där de visar sin empatiska förmåga genom att samarbeta och hjälpas åt samt visar stor acceptans för olikheter.

Vi har arbetat med att stärka barnens olika sätt att kommunicera och utvecklat vårt användande av både bildstöd och TAKK.

På förskolan finns tydliga rutiner gällande anmälningskyldigheten till socialtjänsten.

3.2 Årets plan

Årets plan ska utvärderas senast 2024-10-31

Planen kommer att utvärderas genom diskussioner i arbetslagen, på APT samt utvecklingsdagar genom och att utvärdera höst- och vårterminens arbete och insatser och resultatet från de kommunövergripande enkäterna.

Rektor tillsammans med personalen ansvarar för utvärderingen.

4 Kartläggning

4.1 Kartläggningsmetoder

Vi i personalen har en bra föräldrakontakt och samtalar dagligen med vårdnadshavarna om hur barnens dag har varit. Vi har regelbundna utvecklingsamtal med vårdnadshavare. Vi har barngenomgångar och uppföljningar regelbundet. Vi genomför observationer löpande under året och vi uppmärksammar stor frånvaro.

4.2 Områden som berörs av kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personalen observerar och samtalar tillsammans med barnen. Resultaten av detta har analyserats och sammanställts vid avdelningsplaneringar, arbetsplatsträffar/pedagogkvällar och utvecklingsdagar. Enkäten har analyserats på utvecklingsdagar under året.

4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barnen har främst deltagit genom observationer, samtal och intervjuer.

Vårdnadshavarna har involverats vid de dagliga samtalen, vid utvecklingsamtal och via Unikum där de får ta del av dokumentation kring förskolans arbete med normer och värden. De har också möjlighet att svara på en enkät om förskolans arbete där frågor om barnets trygghet och trivsel finns med.

4.5 Resultat

Vår kartläggning visar att vårt fokus på värdegrundsarbete där vi bl.a. arbetat för att skapa en inkluderande miljö har resulterat i att våra barn skapat goda relationer till såväl vuxna som barn där de uppvisar att de är goda kamrater som bjuder in andra vänner till sin lek. Vårt värdegrundsarbete utvecklar deras empatiska förmåga och medverkar till att barnen bryr sig om varandra och vi ser goda resultat av att vi har delat barnen i mindre grupper där vi vuxna aktivt har delat upp oss i de olika rummen för att kunna vara närvarande med barnen.

Vi ser att vi har en stor gård och det är inte helt enkelt att få en överblick samt att gården inte har tillräcklig belysning. Det medför att den upplevs mörk under höst- och vintertid, vilket kan betyda att det finns platser som kan upplevas otrygga för barnen.

4.6 Analys

Vi ser att vårt arbetssätt gör att vi oftast hinner förekomma innan något inträffar. Det är viktigt att vi fortsätter att bibehålla och utveckla vårt arbete med att dela in barnen i mindre grupper samt att det finns närvarande vuxna i de olika rummen inomhus samt att vi sprider ut oss och är nära barnens lekar utomhus, samtidigt som att barnen ibland behöver få leka mer ostörd fast under uppsikt. Vi vill även behålla vårt medvetna normkritiska tänk kring hur vi samtalar till barnen samt kring ämnet tillsammans med barnen. Vi behåller vårt öppna och tillåtande klimat och utmanar barnen i normkritiska frågor.

5 Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser

5.1 Kommande utvecklingsinsatser

5.1.1 Normer och värden

Förskolan strävar hela tiden efter att arbeta för att främja och utveckla barnens kunskaper och förhållningssätt inom området normer och värden där personalen har som mål att vara närvarande pedagoger för att på så vis kunna uppfatta vad som sker och observera vad som händer. De stöttar barn i situationer som uppkommer och ev. konflikter.

Alla avdelningar har jobbat aktivt med värdegrunden i fokus under hela året vilket leder till en god grund för en empatisk grupp där barn får förutsättningar att trivas och utvecklas.

I vårt analysarbete kring normer och värden har vi sett att vi behöver arbeta med personalens gemensamma syn på undervisning och förhållningssätt och vad vi har för syn på vår verksamhet. I förskolan är pedagogerna uppmärksamma på att ge barnen samma möjligheter att utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller i det dagliga arbetet.

Däremot ser förskolan att det behövs mer kunskap för att utveckla arbetet med jämställdhet. Det innebär så mycket mer än att bara begrunda de stereotypa uppfattningarna. För att lyckas ser förskolan att personalen behöver mera fortbildning och kompetenshöjande insatser ur ett jämställdhetsperspektiv. Förskolan behöver skaffa kunskap om sakförhållanden därför kommer detta vara ett prioriterat mål.

Vi ser att förskolans personal behöver ha en gemensam syn på vår undervisning och förhållningssätt. Utrymme för reflektion och diskussion om var vi är och vart vi ska saknas.

I vår plan mot kränkande behandling ser vi att otrygghet med vår stora utegård nämns vilket är något vi fortfarande ser behov av åtgärd med vilket vi kommer att arbeta med under avsnittet omsorg, utveckling och lärande.

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
Att öka kunskapen hos pedagogerna i arbetet med jämställdhet	Föreläsning	2024-06-30	Linda Toresson	Främjande & förebyggande åtgärd
	Bokcirkel	2024-06-30	Linda Toresson	Främjande & förebyggande åtgärd

6 Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier

Enligt Skollagen ska personalen **anmäla** till rektorn om de får veta att barn/elev känt sig kränkt. Rektorn ska i sin tur anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen. Skyldigheten gäller inte bara vid upprepade kränkningar, utan även vid enstaka händelser. Ingen värdering av allvaret i händelsen ska göras före anmälan.

Uppgifterna som anmäls ska **utredas**. En utredning ska inledas så snart någon som arbetar på förskola/skola får veta att en elev känt sig kränkt. Med utredningen som utgångspunkt ska **åtgärder** vidtas som får eventuella konstaterade kränkningar att varaktigt upphöra.

6.1 Barn, elever och vårdnadshavare

- Personal anmäler till rektorn.
- Vårdnadshavare berättar för personal eller direktkontakt med rektorn.
- Barn berättar för personal.

6.2 Personal anmäler kränkning

Personalen anmäler händelsen snarast (helst samma dag) i Stella. Rektor och huvudman får då meddelande om att anmälan gjorts.

6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra

6.3.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskild kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker

er inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om ett barn eller en elev har blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att snabbt vidta åtgärder. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Tänkbara åtgärder kan vara att

- samtala med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare
- samtala med den i personalen som har utsatt barnet eller eleven för kränkande behandling
- hålla ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda
- tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker
- se över gruppindelningar och schemaläggning
- göra insatser med hjälp av kurator och psykolog
- genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

6.3.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomförs nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.3.4 Dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer generella insatser.

6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning

6.4.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska utredningen genomföras av person utsedd av skolchef.

Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskilt kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om personal har utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska närmsta chef besluta om åtgärder mot denne. Beslut om arbetsrättsliga åtgärder ska alltid konsulteras med HR-avdelningen. I sådana ärenden ska skolchef informeras.

6.4.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomför nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.4.4 Viktigt att dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

7 Begrepp

7.1 Diskriminering

Diskriminering är när förskola/skola på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

7.2 Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

7.3 Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan förskola/skola indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

8 Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

8.1 Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

8.2 Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

8.3 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens/elevernas lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

9 Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

10 Diskrimineringsgrunder

10.1 Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst (sexuella trakasserier)

10.2 Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. (trakasserier)

10.3 Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

10.4 Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (diskriminering)

10.5 Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]
- Patrik som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta stilla. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!". (diskriminering och trakasserier)

10.6 Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storsyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. (trakasserier)
- På skolan anordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. (diskriminering)

10.7 Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men det fortsätter i alla fall. (trakasserier)